METSÄNOMISTAJA

Ennen vanhaan peltopyyt tulivat ruokintapaikalle aamulla ja viipyivät koko päivän. Nyt ne käyvät hätäisesti syömässä ja yrittävät loppupäivän piileskellä haukoilta. **ENTINEN PUHEENJOHTAJA JAAKKO HAKOLA, MUNAKAN METSÄSTYSSEURA**

SAMI KARPPINEN

Jaakko Hakola kurkistaa ruokintalatoon, onko siellä peltopyitä.

Rauhoitetut lintupedot paha uhka peltopyille

Ilmajoen metsästäjien nokkamiehet haluaisivat purkaa kanahaukan vuonna 1989 säädetyn rauhoituksen.

ILMAJOKI (MT)
Ilmajoen Munakan metsästysseuran entinen puheenjohtaja **Jaakko Hakola** on seurannut peltopyiden elämää lakeuksilla vuodesta 1958. Lintuparvien vuotuisesta hävikistä Hakola panee kanahaukkojen syyksi 80 prosenttia.

Hakolalla oli kanakoira 1960-luvulla. Sen avulla ammuttiin kymmeniä peltopyitä vuodessa. Yhdeksän viime vuotta peltopyy on ollut Munakan alueella rauhoitettu.

Hakola jatkaa sitkeästi peltopyiden ruokkimista kotitalonsa nurkalla ja Kyrönjokivarren peltolakeuden ladoissa. Mies kantaa ruokintapaikoille tonnin viljaa vuodessa. Ahkera riistanhoitaja ahdistuu, kun pyyparvet hupenevat talven mittaan.

Jossakin parvessa voi syyskuussa olla 15 lintua, lopputalvella enää viisi. Jokaisesta parvesta pedot vievät osansa.

”Ennen vanhaan peltopyyt tulivat ruokintapaikalle aamulla ja viipyivät koko päivän. Nyt ne käyvät hätäisesti syömässä ja yrittävät loppupäivän piileskellä haukoilta”, Hakola kuvailee.

Ruokintalatoihin haukat eivät pääse. Peltopyyt pääsevät sillan alle ja pakoon neljältä sivustalta.

Latoja vain on kovin vähän verrattuna niihin aikoihin, kun esimerkiksi Koskenkorvapullon etiketti tehtiin. Myös sarkaojien ja metsäsaarekkeiden hävittäminen on muuttanut peltopyiden elinolot aiempaa karummiksi.

”Kanahaukan rauhoitus on pikaisesti purettava”

Hakola ja naapuriseuran Ilmajoen metsästysseuran puheenjohtaja **Martti Mannersuo** vaativat kanahaukan rauhoituksen purkamista. Ilmajoella tapettiin ennen rauhoitusta kymmeniä kanahaukkoja vuodessa kannan vaarantumatta.

Hakolan ja Mannersuon mukaan sydäntalvella kanahaukoilla ei ole lakeuksilla muuta ruokaa kuin peltopyitä ja fasaaneja. Metsäkanalintuja on joskus ollut runsaasti, ne ovat vähentyneet.

Syksyisin teeriä kuvien avulla metsästävät tietävät, että kanahaukka iskee samettikuvaan hyvin usein. Kanahaukka lentää teeriparven perässä.

Peltopyitä verottavat myös nisäkäspedot. Näitä petoja pystytään metsästämällä säätelemään.

Munakan metsästysseuran noin 5 000 hehtaarin alueelta pyydystettiin viime vuonna 18 kettua, saman verran supikoiria, kahdeksan minkkiä ja kaksi näätää.

Hakola ja Mannersuo haluaisivat myös huuhkajista eroon. Menneenä syksynä hirvijahdin aikaan pieneltä alalta löytyi kolme päätöntä jänistä. Mannersuon mukaan se on merkki huuhkajan saalistuksesta.

Hakolalla on useita liito-oravan pönttöjä. Kolmen huuhkajan reviiriltä liito-oravat ovat hävinneet.

Hakola näyttää Leo Lehtosen vuoden 1953 Eränkävijään kirjoittamaa artikkelia, jonka mukaan huuhkajien todettiin syöneen 10 jänistä, 15 oravaa ja 45 liito-oravaa.

Rusakkojänikset eivät enää makaa pelloilla takavuosien malliin. Ne hakeutuvat metsiin suojaan huuhkajilta, Hakola päättelee.

REIJO VESTERINEN

Jaakko Hakolan (oik.) ja Martti Mannersuo vaativat kanahaukan rauhoituksen purkamista.

TUOMAS KARSIKAS

Peltopyiden perimän selvittämiseksi toivotaan sulka- ja höyhennäytteitä Oulun yliopistoon.

Tutkija pyytää sulkanäytteitä

Suomen riistakeskus ja Oulun yliopiston tutkija **Tuija Liukkonen** pyytävät peltopyiden sulkanäytteitä.

Tarkoitus on selvittää Suomessa luonnonvaraisena esiintyvien peltopyiden geeniperimää ja lintujen alueellista sijoittumista. Tutkija toivoo sulkanäytteitä ennen muuta luonnonlinnuista.

Näytteeksi riittää siipi- tai pyrstösulka. Sulan tupen pitää olla ehjä. Määritys onnistuu myös nipusta höyheniä.

Myös haukan tappamat linnut kelpaavat näytteiksi.

Liukkonen toivoo näytteitä laajasti eri puolilta Suomea. Näytteiden keräyspaikka on tärkeä tieto.

Sulat ja höyhenet pyydetään lähettämään osoitteella Tuija Liukkonen, Oulun yliopisto/biologian laitos, PL 3000, 90014 Oulun yliopisto.

Näytteet toivotaan huhtikuun loppuun mennessä. Näytteen mukana tulee olla täytettynä *www.riista.fi*-sivuilta löytyvä tietolomake.

Näytteiden lähettäjien kesken arvotaan kymmenen tuotepalkintoa. Tutkimuksen tuloksia julkaistaan Metsästäjä/Jägarenlehdissä.

REIJO VESTERINEN

Seinäjoella kokeiltiin kanahaukkojen siirtoja

Seinäjoella kokeiltiin vuosina 2004–2006 kanahaukkojen pyyntiä peltopyiden istutusalueilta. Häkeillä pyydetyt kanahaukat oli tarkoitus siirtää alueelta pois.

Parveutumisen turvaamiseksi istutuserä pidettiin totutushäkissä viikko ja sitten vapautettiin lintu tai kaksi kerrallaan. Häkin luokse palanneet peltopyyt olivat kanahaukoille helppoja saaliita.

Istutuskokeilun puuhamies **Pertti Rinta-Nikkola** kertoo kanahaukkojen syöneen istutuslinnut siinä vaiheessa, kun niitä vapautettiin totutushäkeistä.

Rinta-Nikkola sai luvan kuuden haukkahäkin käyttöön. Luvan saanti oli kovan työn takana.

Pyynti meni pieleen. Häkkejä tuhottiin ja tehtiin toimintakyvyttömiksi. Häkeistä päästettiin vapaaksi yksi kanahaukka, tiettävästi vain yksi siirrettiin muualle.

Seinäjoen, Peräseinäjoen ja Ylistaron alueelle Rinta-Nikkola on tuonut yli tuhat peltopyytä. Viime vuonna hän toi 17 munivaa paria luonnonhoitopeltojen lähistölle.

Tuontilinnut olivat alkuun läntistä kantaa. Nyt on tuotu monta vuotta pelkästään itäistä kantaa.

Peltopyykannan hupeneminen käynnisti tuontihankkeen. Sitä ovat tukeneet yksityiset yritykset riistakeskuksen, Seinäjoen kaupungin ja Nurmon kunnan lisäksi.

Kahdessa vuodessa kanta nousi selvästi. Ilman istutuksia nousuun olisi mennyt ainakin viisi vuotta.

Viime talvi oli otollinen

Rinta-Nikkolan mukaan viime talvi oli peltopyille otollinen. Pehmoista lunta oli paljon, ja linnut pääsivät hangen sisään pedoilta suojaan.

”Sydäntalvella soitettiin ja ihmeteltiin, mihin peltopyyt ovat kadonneet. Parvet ovat hangen alla, vain tähystäjän pää näkyy.”

Kuluva talvi on ollut hyvä peltopyiden kannalta. Lunta on nytkin paljon ja se on pehmeää.

Rinta-Nikkolan mukaan kanahaukkojen ohella muutkin haukat syövät peltopyitä, esimerkiksi ruskosuohaukat. Nisäkäspedot tuhoavat kokonaisen munapesän, jos löytävät. Totutushäkkiin päässyt minkki teki selvää koko lintuerästä.

Talviruokinnan ja istutusten ohella pitkävaikutteisinta peltopyiden hoitoa on elinympäristön parantaminen. Luonnonhoitopelloista on saatu erittäin hyviä kokemuksia.

Rinta-Nikkola toivoo, että viljat puitaisiin pitkään sänkeen, jotta peltopyillä olisi suojaa lentäviltä pedoilta.

REIJO VESTERINEN